

»Luna-24« wylądowała na powierzchni Księżyca

Radziecka stacja rozpoczęła realizację programu badań na Srebrnym Globie

W środę o godz. 9.36 czasu moskiewskiego na Księżycu wylądowała radziecka stacja automatyczna „Luna-24”. Łagodne lądowanie nastąpiło w południowoschodniej części Morza Krzyżysów.

Punkt, w którym spoczęła stacja wyznaczony jest następującymi danymi: szerokość geograficzna: 12 st. 45 min. szerokości północnej i 62 st. 12 min. długości wschodniej. 14 sierpnia br. stację wprowadzono na selenocentryczną orbitę kołową. Zgodnie z programem lotu 16 i 17 sierpnia dokonano korektury toru lotu stacji, w której wyniku przeszła ona na orbitę eliptyczną.

Najwyższy punkt orbity znajdował się na wysokości 120 km nad powierzchnią Księżyca, a najniższy — 12 km.

W środę, 18 sierpnia o godz. 9.30 czasu moskiewskiego, w celu umożliwienia lądowania w przewidzianym rejonie Księżyca, włączony został silnik hamujący. Obniżenie lotu stacji przeprowadzono za pomocą zdalnego sterowania.

Według danych namiaru telemetrycznego wszystkie systemy pokładowe stacji działają sprawnie. Rozpoczęła się realizacja programu prac stacji na powierzchni Księżyca.

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ

CZWARTEK
19. VIII. 1976 R.
NR 188 (8816)
ROK XXVIII
CENA 50 GR
WYD. A

GAZETA

Południowa

DZIENNIK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

KRAKÓW ■ NOWY SĄCZ ■ TARNÓW

Zamieszki w RPA

W dalszym ciągu trwają demonstracje młodzieży muryńskiej w RPA. W środę ponownie doszło do starć w mieście Kwazakele, w pobliżu Portu Elizabeth. Do nowych incydentów doszło w momencie, gdy grupa około 400 uczniów zorganizowała pokojową manifestację. Do akcji wkroczyła policja; manifestantów rozproszono za pomocą pałec i gazów łzawiących.

Utworzenie

Tymczasowego
Rządu Namibii

Jak donoszą agencje zachodnie, w mieście Windhoek w Afryce Południowo-Zachodniej, w środę w czasie spotkania przedstawicieli jednostek głównych plemion muryńskich i białych mieszkańców tego terytorium postanowiono powołać „Tymczasowy Rząd Namibii”. Zapowiedziano, iż jego skład zostanie określony przed końcem br. i będzie on pełnił władzę w Namibii do 31 grudnia 1978 roku, kiedy to Afryka Południowo-Zachodnia uzyska całkowitą niepodległość. Do tego czasu zostanie opracowana konstytucja tego kraju, który formalnie znajduje się pod zarządem ONZ, a w praktyce jego administrację bezprawnie przejęła Republika Południowej Afryki.

Przemówienia, artykuły

i wywiady L. Breżniewa
— w wydaniu książkowym

W najbliższych dniach na półkach księgarskich ukazać się książka pt. „Leonid Iljicz Breżniew — Polityka zagraniczna KPZR i państwa radzieckiego”. Jest to wydanie nakładem „Książki i Wiedzy” zbiór przemówień, artykułów i wywiadów sekretarza generalnego KC KPZR, poświeconych zagadnieniom międzynarodowym i radzieckiej polityce zagranicznej.

Oświadczenie PPK

Komisja Polityczna Partii Komunistycznej opublikowała oświadczenie, w którym stwierdza, że dyskusja w parlamencie nad programem rządu potwierdza obawy, iż rząd zamierza dokonać zwrotu na prawo. Jeśli to nastąpi, powstanie poważne zagrożenie dla ustroju demokratycznego w kraju. Partia zapowiada kontynuowanie walki przeciwko ewentualnym antyrobotniczym i antyludowym posunięciom rządu.

Badania Marsa

przez sondy »Viking«

Druga amerykańska sonda marsjańska typu „Viking” rozpoczęła we wtorek wykonywanie zdjęć planetarnych. Utopia, poszukując miejsc dogodnych do lądowania. W poniedziałek „Viking 2” zakończył fotografowanie innego planetarzysty — Arcadia. Oczekuje się, że lądownik „Viking 2” osiągnie powierzchnię Marsa między 3 a 6 września br.

Eksperymenty

na pokładzie
„Salut-5”

Borys Wołynow i Witalij Zolobow kontynuują prace na pokładzie orbitalnej stacji naukowej „Salut-5”. Zgodnie z programem wykonali oni serię eksperymentów technicznych w celu doskonalenia systemów orientacji aparatów kosmicznych. 17 sierpnia np. przez kilka godzin stacja „Salut-5” kierowana była przy pomocy sterowania ręcznego i wizjera optycznego. Przeprowadzono też kolejny cykl badań zmiany wrażeń smakowych pod wpływem lotu kosmicznego. Systemy pokładowe stacji działają sprawnie. Kosmonauci czują się dobrze. Lot trwa.

Pamięci

świątecznego reportera
Czesława Breita

Odszedł od nas redaktor Czesław Breitmeier — długoletni pracownik i współpracownik „Gazety Południowej”, świetny reporter, rozbitnik w Krakowie, znający problemy naszego miasta.

Urodzony we Lwowie, podczas okupacji został wzięty do niewoli przez Niemców. Pracował bardzo ciężko, przeżył głód i choroby. W ostatnim, drukowanym w naszej gazecie materiale wspominał o tym — np. po raz pierwszy w życiu. Nim przyszedł do naszej redakcji — długie lata pracował w „Echu Krakowa”. Robił również dobre zdjęcia prasowe. Miał mnóstwo pomysłów — każdą prośbę (D. C. NA STR. 2)

Istotny postęp w pracach

Komitetu Rozbrojeniowego

Uzgadniany jest tekst konwencji o powszechnym zakazie oddziaływania na środowisko w celach militarnych

GENEWA (PAP) W Genewie podano, iż obradujący w Pałacu Narodów z udziałem przedstawicieli 30 państw, Komitet Rozbrojeniowy osiągnął istotny postęp w pracach nad uzgodnieniem ostatecznego tekstu międzynarodowej konwencji w sprawie zakazu oddziaływania na środowisko i klimat w celach militarnych i innych celach nie dających się pogodzić z interesami międzynarodowego bezpieczeństwa oraz życia i zdrowia ludzkiego. Rzecznicy rządów uczestniczących w rozmowach dali wyraz oczekiwaniom, iż tekst nowej konwencji międzynarodowej zostanie przyjęty jeszcze w toku obecnej, letniej sesji Komitetu Rozbrojeniowego, której zakończenie ma nastąpić pod koniec bm.

Projekt tej doniesień konwencji międzynarodowej został przedstawiony przez Związek Radziecki na forum XXIX Sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ. Po trwających blisko rok negocjacjach, ZSRR i USA przedłożyły genewskiemu Komitetowi identyczne projekty konwencji na ten temat. O ogromną wagę przygotowywanego porozumienia międzynarodowego podkreślają wyniki prac przeprowadzonych przez ekspertów-doradców delegacji państw uczestniczących w negocjacjach. Na podstawie wszechstronnej dokumentacji wykazują one, że w świetle dotychczasowego postępu nauk, już obecnie są teoretycznie możliwe różne działania w celu dokonania określonych zmian w środowisku naturalnym dla celów militarnych. Należy do nich np. rozpraszanie mgieł i chmur w celu ułatwienia nalołów bombowych na określone obiekty wojskowe i cywilne. Istnieje też możliwość wytwarzania mgły i chmur dla

(DOKOŃCZENIE NA STR. 3)

Tegoroczne obchody Święta Lotnictwa

WARSZAWA (PAP)

Przed 32 laty, 23 sierpnia 1944 r. 1 Dywizja Lotnicza WP rozpoczęła działania przeciwko hitlerowskiemu okupantowi. Tego dnia myśliwskie i szturmowe samoloty z białoczerwonymi szachownicami na skrzydłach zaatakowały stanowiska i czołgi nieprzyjaciela w rejonie Warszki.

Dzień 23 sierpnia przeszedł do historii naszych sił zbrojnych i obchodzony jest jako Święto Lotnictwa Polskiego.

Tegoroczne obchody święta polskich skrzydeł zainaugurują 19 bm. uroczysty koncert w Poznaniu.

Wystąpienia przywódców na „szczyście” niezaangażowanych

KOLOMBO (PAP)

Wtorkowa wieczorna sesja plenarna konferencji przywódców państw niezaangażowanych w Kolombo przeciągnęła się prawie do czwartej rano. Prowadzący obrady uznali to za jedyny sposób, by wysłuchać listy 86 mówców przed popołudniem 19 bm, kiedy ma nastąpić końcowe posiedzenie piętego szczytu.

Już w środę nad ranem przemawiał prezydent Mozambiku, Samora Machel. Mozambik po raz pierwszy uczestniczy w konferencji niezaangażowanych jako niepodległe państwo i Machelowi zgłoszono z tej okazji długotrwałe owoce. Prezydent oświadczył „towarzyszom zmagającym się z imperializmem”, że silny imperialistyczny stosunek nową taktykę — rozbijania ruchów wyzwoleńczych. Machel m. in. podkreślił, że ruch niezaangażowanych nigdy nie może zdradzić praw narodów walczących o wyzwolenie.

Minister spraw zagranicznych Nigerii, Nselilegwu wezwał kraje niezaangażowane do poparcia materialnie i moralnie walkę wy-

(DOKOŃCZENIE NA STR. 2)

Zniwa dobiegają końca

Rolnicy myślą o siewach

(Inf. wł.) W całym woj. nowosądeckim zniwa dobiegają już końca. W wielu gminach zakończono je już całkowicie i obecnie trwa akcja omlotowa. Prowadzone są też podorywki i siewy poplonów. Wczoraj odbył się krótki rajd. W gminie Łukowica powierzchnia zasiewów zbóż wynosiła 1912 ha. Nie skończył areal pozostaje jedynie we wsiach Miłoczyńska i Roztoka. Ale miejscowości te, ze względu na swe specyficzne położenie każdego roku mają zniwa opóźnione o około 2-3 tygodnie. Na przeważającej części arealu, na którym zniwa dobiegły już końca, trwają podorywki na równo-

Traktory Spółdzielni Kółek Rolniczych w Proszowicach wykonują już podorywki.

Fot. OTTO LINK

Czarna seria kataklizmów na świecie

Trzęsienie ziemi w Japonii

We wtorek o godzinie 18.19 czasu warszawskiego wystąpiło trzęsienie ziemi na japońskim półwyspie Izu i pobliskich terenach. Ocenia się, że miało ono 3 stopnie w siedmiostopniowej skali japońskiej. Brak jest informacji na temat ewentualnych ofiar wśród ludzi, ale w informacjach agencjiowych zwraca się uwagę, że jest to rejon turystyczny, a w chwili wstrząsów podziemnych znajdowało się tam ok. 5 tys. ludzi. Wiadomo natomiast, że ruchy tektoniczne spowodowały zniszczenia wielu domów i dróg.

Ponad 4.000 śmiertelnych ofiar na Filipinach

Z godziny na godzinę, w miarę postępu akcji ratowniczo-poszukiwawczej, rośnie liczba ofiar straszliwego trzęsienia ziemi, które w poniedziałek nawiedziło Filipiny. Jak wynika z najnowszych doniesień napływających z Manili, trzęsienie ziemi i towarzyszące mu fale oceaniczne spowodowały śmierć ponad 4.000 osób. Władze wyrażają ostrożne przypuszczenia, że liczba zabitych może przekroczyć 5 tys. Minie jednak jeszcze wiele dni zanim będzie można ostatecznie zamknąć tragiczny bilans skutków kataklizmu. Wiadomo już, że setki osób zostało rannych, a prawie 90 tys. ludzi znalazło się bez dachu nad głową. Nieznany jest natomiast los ponad dwóch tysięcy zaginionych mieszkańców wysp filipińskich.

Na obszarze ogłoszone jako rejon klęski żywiołowej władze kierują transporty żywności i środków medycznych.

(DOKOŃCZENIE NA STR. 2)

WARSZAWA (PAP)

Trwa sezon urlopowy, młodzież przebywa na wakacjach — czas wypoczynku, kontaktu z rodzimą przyrodą. Czas, zdawałoby się, szczególnego uświadamiania sobie przez każdego, jak bezcenna wartość, nasza, wspólna, jest ta przyroda, jak wiele przyjemności daje kontakt z nią, a równocześnie jak pieczołowitej wymaga ochrony. Niestety terenowi korespondenci PAP sygnalizują wiele jak-

Turyści czy wandal?

W tym bezmyślności, chuligaństwa, wandalizmu. Na campingach, na szlakach turystycznych, na biwakach leśnych, a nawet w rezerwach przyrody, spotyka się „ślady” niekulturalnego zachowania się. Jest ich, jak się okazuje, bardzo wiele...

Dziennikarz PAP był

wstrząśnięty tym, co zastał nad pięknym jeziorem Żydrój Wielki, tuż koło ust Żydrój-Wola w woj. olsztyńskim. Wspaniały las cały zaśmieciony tak, że na dobrą sprawę powinien być tam dostęp zamknięty przez inspekcję sanitarną. Polana leśna zamieniona na boisko piłkarskie — ziemia ubita jak kłopotko, pozostawione „bramki” z wyciętych drzewek. (DALSZY CIĄG NA STR. 2)

Śmiertelne ofiary starć w stolicy Argentyny

BUENOS AIRES (PAP)

W Argentynie nie ustają krwawe starcia mające podłoże polityczne. W Buenos Aires podano, że w środę doszło do starcia ugrupowania partyzanckiego z policją. Szeszo partyzantów poniosło śmierć.

Wrzesień na Nowosądeckczyźnie

Fajerwerk imprez otwiera jesienny sezon turystyczny

(Inf. wł.) Takiej mnogości imprez kulturalnych, to najstarsi górale nie pamiętają. Regionalny serial otwiera w dniach 2-5 września tradycyjny „Festyn z Dziennikiem” w Krynicu, którego clou będzie minifestiwal zagranicznych zespołów pieśni i tańca z Francji, Norwegii, ZSRR i Węgier, gościnnie na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich. Zespoły te 5 września wezmą udział w „folklorystycznym toście” na czesć jubileuszu 20-lecia „Lachów” w Nowym Sączu.

Koronnym wydarzeniem będzie „Jesień Tatrzńska”, trwająca od 5-12

września, ukazująca w pełnej krasie różnorodność i bogactwo kultury i sztuki ludowej, artystyczne udośkonienie ludzi gór. Standardową imprezą „Jesieni” będzie IX Międzynarodowy Festiwal Folkloru. Ziemi Górskich w Zakopanem. Zaś 9 września odbędzie się „Podhalański Jarmark” w Nowym Targu, na którym gospodarze zaprezentują wszystko „czym chata bogata” i czym słyną wyroby podhalańskie na całym świecie.

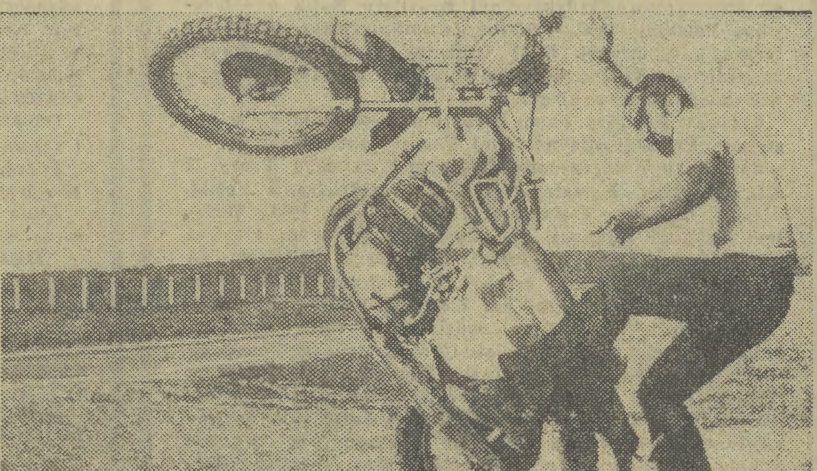
Centralne uroczystości obchodów 100-lecia ZNTK w Nowym Sączu, kolejarze wyznaczali sobie na dni 11-12

(DOKOŃCZENIE NA STR. 2)

GDĄSK (PAP)

Znaleziono wielki skarb monet

W zachodniej dzielnicy Tczewa — Suchostrzycach — robotnicy Gdańskiego Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich w czasie kopania studni burzowej dokonał jednego z najcenniejszych znalezisk numizmatycznych na ziemi gdańskiej w okresie powojennym. W dużym, ceramicznym dzbanie znajdowało się 950 monet ze srebra, wybitych przez mennicę Królestwa Polskiego w dobie Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego oraz książąt pruskich.

NAZWISKO NIEZNANE Z FILMOWEJ CZOŁÓWKI

Nazwisko Aleksandra Mikulina nie jest powszechnie znane, lecz jego wyczyny za kierownicą samochodów czy motocykli zapierają dech w piersiach widzom radzieckich filmów przygodowych i kryminalnych. Aleksander Mikulin jest bowiem kaskaderem-automobilistą w wytwórni „Mosfilm”. Zaczynał jako zwykły mechanik, a obecnie jest kierownikiem ekipy przygotowującej zdjęcia trikowe. On sam specjalizuje się w samochodowych pogoniach, efektownych ujęciach katastrof drogowych. Nieraz wjeżdżał samochodem lub motocyklem do stawu, zderzał się w wozie osobowym z ciężarówką, na motocyklu pokonywał schody podziemnego przejścia dla pieszych...

Na zdjęciu: kaskader wytwórni „Mosfilm” — Aleksander Mikulin — w czasie treningu przed zdjęciami do nowego filmu.

Fot. APN

mini TRYBUNA

Hallo! „Transbud“?

Przed rokiem założono mi telefon. Zadzwonił już po 5 minutach: „Hallo! Czy to „Transbud“? — brzmiał w słuchawce miły głos. Odrzekłam, że to pomyłka, lecz już po chwili znowu odezwał się telefon: „Transbud“? — pytał mnie nieznanym, „Nie, to pomyłka” — informowałam. Po tem trzeci, czwarty, piąty raz i ciągle to samo pytanie.

Otrzymałam, nie wiem skąd, właściwy nowy numer „Transbudu” 400-40 — i mogłam, ćwicząc cierpliwość, podawać go moim licznym rozmówcom. Przed pół rokiem zadzwoniłam do dyrektora tegoż przedsiębiorstwa i grzecznie prosiłam, by w aktualnych piśmie nie podawano więcej mojego numeru telefonu. Bez skutku. Przed chwilą znowu odebrałam telefon z... Radomia: „Hallo, to „Transbud“? Nie? Przecież w ostatnim piśmie podano właśnie taki telefon...” — powtórzała mi ten argument jakiś zdenerwowana kobieta.

Spokojnie, spokojnie, przecież nie tylko ja się denerwuję, ale inni także. Niezmiennie, pieniędzy i nerwów kosztowały ludzi te telefony. Tylko w „Transbudzie” nikt się tym nie martwił. „Hallo! „Transbud“!”

K. M.

(nazwisko i adres znane redakcji)

Z kraju ♦ Ze świata ♦ Z kraju ♦ Ze świata ♦ Z kraju ♦ Ze świata ♦ Z kraju ♦ Ze świata ♦ Z kraju

Konwencja Partii Republikańskiej

Przewaga Forda nad Reaganem

KANSAS CITY (PAP)

Prezydent Gerald Ford uzyskał cenne zwycięstwo nad Ronaldem Reaganem na odbywającej się w Kansas City konwencji Partii Republikańskiej. We wtorek wieczorem Reagan przedstawił projekt uchwały, która w wypadku jej uchwalenia przez delegatów, zobowiązywałaby Forda do ogłoszenia nazwiska swego kandydata na wiceprezydenta. Ford byłby ponadto zobowiązany podać to nazwisko przed klubowym głosowaniem, które ostatecznie rozstrzygnie, kto uzyska nominację kandydata na prezydenta z ramienia republikańców.

Zdaniem obserwatorów, Reagan — zgłaszając projekt swojej uchwały — miał nadzieję, że zdola przeciągnąć część zwolenników Forda na swoją stronę. Reagan liczył bowiem, że każda kandydatura jaką poda Ford — wywoła rozczarowanie przynajmniej niektórych jego zwolenników.

Ford sprzeciwił się projektowi Reagana i podczas głosowania 1180 delegatów udzieliło swego poparcia aktualnemu prezydentowi USA, a 1068 — Reaganowi. 11 delegatów wstrzymało się od głosu — akcja Reagana przyniosła więc od-

wrotny skutek od tego, jakiego spodziewał się jej inicjator. W wyścigu do nominacji kandydata na prezydenta Ford zwiększył ponadto swą przewagę nad Reaganem o 40 głosów delegatów. Za Fordem opowiedziało się m. in. 30 delegatów ze stanu Mississippi. Uważa się, że w tej sytuacji Ford uzyska bez wątpienia nominację kandydata na prezydenta.

Obrazy konwencji w dniu 17 bm. były burzliwe i przeciągnęły się do wczesnych godzin rannych dnia następnego. Konwencja przyjęła sprawozdanie komisji mandatowej, regulaminowej oraz komisji platformy wyborczej. To ostatnie sprawozdanie było kolejną okazją do przypuszczenia przez obóz Reagana ataków na kompromisowy projekt platformy wyborczej, opracowany poprzednio w komisjach. Z wniesionymi poprawkami najistotniejsze znaczenie miały mieć poprawki mówiące o tzw. „moralności w polityce zagranicznej”. Zdaniem obserwatorów, był to zawałowany atak na politykę zagraniczną Forda i Kissingera. Jednakże straszenie obozu Forda uznali, że korzystniejsze taktycznie jest głosowanie za tą poprawką i została ona przyjęta.

Zapowiedź zaoicznego procesu w Sudanie

Jak informuje sudańska agencja prasowa, w najbliższy poniedziałek rozpocznie się w Chartumie zaoiczny proces 19 osób przebywających na emigracji za granicą, a oskarżonych przez władze sudańskie o udział w udaremnieniu 2 lipca br. spisku, zmierzającym do obalenia rządów prezydenta Nimejiego. Wśród oskarżonych znajduje się były premier Sudanu — As-Sadik al-Mahdi oraz dwóch byłych ministrów sudańskich i dwaj czołowi działacze zdelegalizowanej Partii Unii-tyczno-Narodowej.

Bezpodstawne wiadomości o cholery w Turcji

Prasa zagraniczna podawała ostatnio pogłoski o rzekomych przypadkach zachorowań na cholery w różnych rejonach Turcji.

Ambasada turecka w Warszawie poinformowała w związku z tym PAP, że na całym obszarze Turcji nie stwierdzono w ostatnich latach ani jednego przypadku cholery. Rozpowszechniane wiadomości na ten temat nie mają więc żadnych podstaw.

Czy znaleziono skuteczny środek na truciznę z Seveso?

Swajcarski koncern chemiczny „Givaudan” zakomunikował, że zdołano uzyskać specjalny środek, który może zlikwidować skutki działania trucizny TCDD. Jak wiadomo, w wyniku wybuchu na terenie fabryki chemicznej „Imesa” w mieście Seveso, położonym w pobliżu Mediolanu, skażony został znaczny obszar zamieszany przez wiele tysięcy osób. Władze włoskie miały już wyrazić zgodę na użycie nowego środka. Pierwsze próby zostaną przeprowadzone najpóźniej za 10 dni.

Nowy środek wyprodukowany w laboratorium zakładów „Givaudan” powoduje rozkład trucizny TCDD, określonej również jako dioksyna, na nieszkodliwe związki chemiczne. Operację odkażania ma przeprowadzić brytyjskie przedsiębiorstwo „Cremar-Warner”.

Wybuch w Przemyslu

Eksplodowało ponad 5 tysięcy korków do pistoletów dziecięcych

PRZEMYSŁ (PAP)

W centrum Przemysła nastąpił wybuch, który niemal całkowicie zdemolował kamienicę przy ulicy Słowackiego 51. W mieszkaniu zajmowanym przez nieobecną w tym czasie Justynę D., właścicielkę kramu, zajmującą się handlem zabawkami i sprzedającą jarmarcznych świecidełek, eksplodowało ponad 5 tysięcy korków do pistoletów dziecięcych. W wyniku eksplozji córka Justyny D. doznała ciężkich poparzeń. Ranne zostały ponadto trzy inne osoby. Obrażenia doznała także przechodni, który w momencie wybuchu znalazł się w sąsiedztwie kamienicy i został pokaleczony odłamkami gruzu.

Według ustaleń Prokuratury Rejonowej w Przemyslu przyczyną wybuchu było samozapalenie się długiego przechowywanych w mieszkaniu i nieodpowiednio zabezpieczonych korków, wypełnionych masą pirotechniczną. Właścicielka straganu została zatrzymana.

Poszedłem i zażądałem. Nie w jednym, lecz kilkunastu sklepach. Nie tylko krem po goleniu i nie pozostawiając w innym — płyn odżywczy do włosów i nie poza nim. W trzecim — wyłącznie pasta do zębów, w czwartym — tylko mydło i woda kolońska w aerozolu. I tak dalej.

A cała seria? Marzenie ściętej głowy. Mowy nie ma.

REKLAMA i trochę... wstydu

Dlaczego? Skąd bierze się ta rozbieżność między szumną reklamą określonych produktów a ich całkowitym niemal brakiem w sprzedaży? Nie udzielę odpowiedzi na te pytania. Spodziewam się, że dadzą je ci, którzy kierują zakładami.

Ja wiem swoje: obiektywnie biorąc — nie powinno być żadnych przeszkód, aby rynek zaopatrzył we wszystko to, co jest aktualnie niezbędne i poszukiwane. Przecież przemysł chemiczny w Polsce należy do najbardziej dynamicznie rozwijających się dziedzin gospodarki (jest to zresztą konieczność). Rozszerza się i unowocześnia asortyment produktów chemicznych przeznac-

zonych na zaopatrzenie gospodarki oraz rynku, a także na eksport.

To fakt, że przemysł ten nie pokrywa jeszcze w całości rosnącego zapotrzebowania na chemikalia. Ale prawda też jest iż otrzymuje on od kilku lat wielkie środki na inwestycje i modernizację zakładów. W minionym 5-leciu na rozbudowę tej gałęzi produkcji przeznaczono 121,5 mld zł. Kwo-

ty te umożliwiły przyrost zdolności produkcyjnych o ok. 67,1 mld zł. rocznie i nasza chemia dysponuje obecnie nowoczesnym potencjałem produkcyjnym, wspieranym na co dzień coraz bogatszym doświadczeniem kadry naukowo-badawczej.

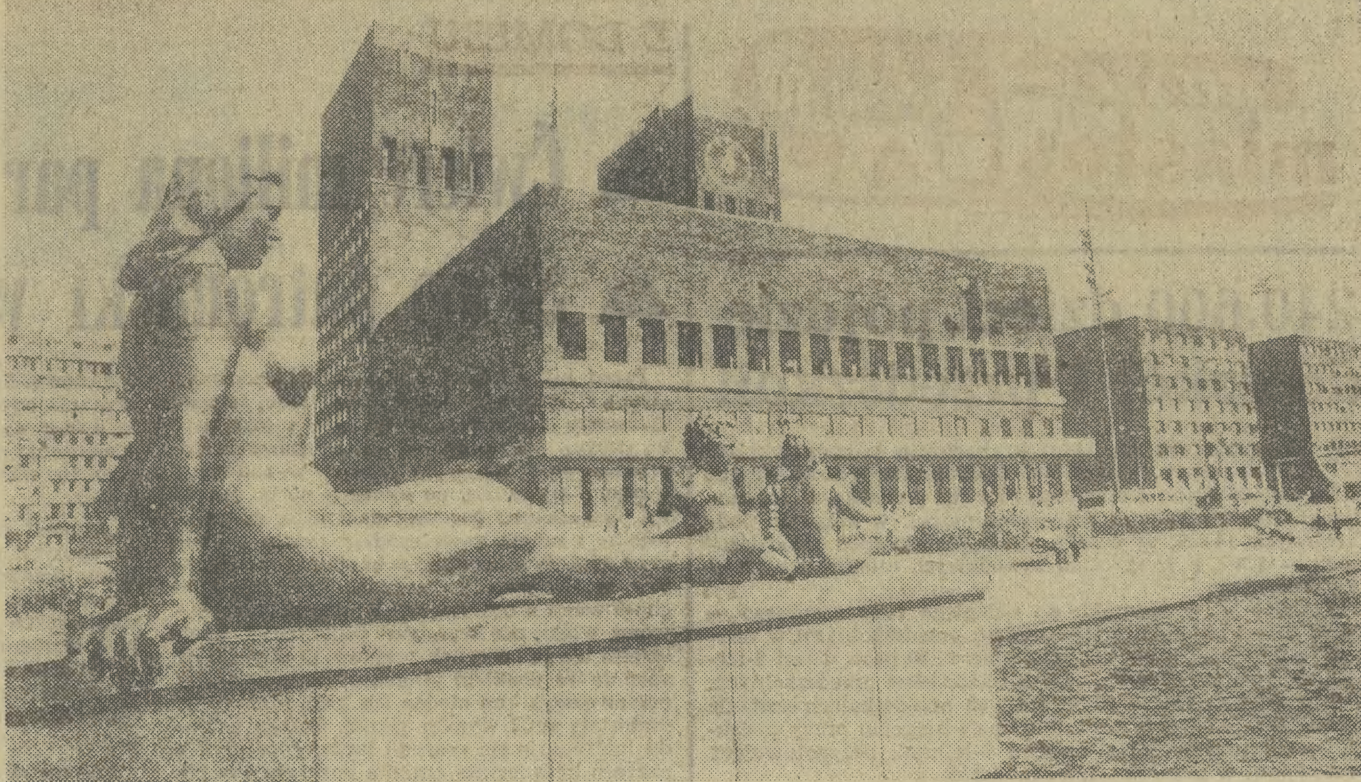
W ciągu I półrocza br., a także w lipcu przemysł chemiczny wykonał, a nawet przekroczył zadania produkcyjne. Dostarczył on więcej tworzyw, włókien i kaucuków syntetycznych. Wzrosło również znaczenie chemii w innych działach gospodarki (rolnictwa). Nawozy mineralne, środki ochrony roślin, mieszanki paszowe, preparaty weterynaryjne itp. w coraz większym

stopniu decydują i decydować będą dalej i co będziemy mieli na talerzach. Polska przemysł należy w tej dziedzinie do światowej czołówki, zajmując np. w produkcji nawozów azotowych 7 miejsce. Produkujemy również coraz więcej kwasu siarkowego, a w dziedzinie eksportu siarki zajmujemy obecnie już pierwsze miejsce na świecie. Polska stała się cenionym dostawcą fabryk kwasu siarkowego. Mamy też dobrą markę jako producent i eksporter leków i kosmetyków, barwników i środków pomocniczych, farb i lakierów, odczynników itp. Czy wypada markę tę nadwierać „beztroskim” traktowaniem rynkowych potrzeb?

Nie chodzi tu tylko o zestaw kosmetyków „Consul”. Podobnie ma się rzecz z takimi wyrobami, jak krem „Nivea” (którego nagminnie brak w każdym sezonie letnim), z wszelkimi dezodorantami do ust („Eol”, „Neo” i inne), z wodami kolońskimi, do których przyzwyczaili się klienci (choćby wyśmienite „Tabacora”). To samo można powiedzieć o różnych dobrych klejach (butapren, vikol itp.), o artykułach gumowych z tworzyw sztucznych, ba — nawet o akcesoriach samochodowych, tak swego czasu reklamowanych przez producentów mat na siedzenia itd.

A plany produkcyjne są w tych dziedzinach podobno wykonywane. Czy eksport musi nokautować rynek wewnętrzny? Czy wskaźnik zastąpi krem?...

TADEUSZ SAPOCIŃSKI

Rzeźba Pera Huruma „Macierzyństwo” jest ozdobą placu przed Ratuszem w Oslu.

CAF — NTB/EPU

Nie tylko kontenery

W transporcie, który przeżywa obecnie w Polsce trudne dni, tak samo ważne są doradne usprawnienia, jak działania z rozmachem nad realizacją ustalonego programu modernizacji i rekonstrukcji tej dziedziny do 1982 roku. Dyskontowanie postępu organizacyjnego, a także lepsze wykorzystanie coraz nowocześniejszych urządzeń technicznych jest bowiem jedyną szansą, aby transport mógł podoląć zwiększającym się zadaniom przewozowym już teraz. Pamiętać jednak trzeba o tym, że do roku 1980 globalne przewozy ładunków wszystkimi rodzajami transportu mają się zwiększyć o połowę. Nie można by tego wykonać bez zdecydowanej rozbudowy całej transportowej infrastruktury, bez stworzenia w Polsce systemu, który by integrował kolejnictwo, żeglugę śródlądową i transport kołowy.

Po raz pierwszy realizowany obecnie program w transporcie podejmuje działania w dwóch kierunkach. Pierwszy zmierza do racjonalizacji przewozów i ograniczenia zbędnej pracy. Powstaje bowiem wciąż zasadniczy dyalekt: czy przewozy rzeczywiście muszą powiększać się tak szybko i czy przestrzenne więzi jednostek gospodarczych są ustalone prawidłowo, uwzględniając fakt, że transport kosztuje, że jego rozwój wymaga nakładów i lat?

Drugi kierunek zmierza do rozbudowy i unowocześnienia wszystkich dziedzin transportu, do stworzenia nowoczesnego systemu przewozowego, którego właściciel dotąd nie było. W ramach tego systemu transport kolejowy najmniej się przewożem przede wszystkim ładunków masowych na większe odległości. Specjalnością transportu samochodowego mają być przewozy miejscowe i regionalne. Ma on oddziaływać na rozwój drobnych, a

zwłaszcza takich, które ze względu na krótkie terminy realizacji mogą być sprawniej dostarczone ciężarówkami. Transport rzeczny, jako najtańszy środek przewozowy, powinien wykonywać przemieszczanie ładunków masowych między tymi nadawcami i odbiorcami, którzy są zlokalizowani przy arteriach wodnych.

Z pewnością we wszystkich dziedzinach transportu nastąpią zasadnicze przeobrażenia, ale szczególnie istotne będą one w kolejnictwie, które kontynuować będzie zapoczątkowaną w ub. 5-leciu rozbudowę podstawowej sieci. Chodzi bowiem o to, aby na niektórych podstawowych kierunkach, gdzie sieć jest już obciążona nadmiernie, stworzyć jakąś alternatywną przejazdową równoległą trasę. Dlatego też w ramach programu buduje się ok. 1100 km nowych linii, w tym ok. 800 km do roku 1980. Powstanie też ok. 1300 km dodatkowych torów na istniejących szlakach. Główne zamierzenia koncentrować się będą na rozbudowie linii biegnących ze wschodu na zachód oraz z północy na południe. Oprócz Centralnej Magistrali Kolejowej, która w połowie 1977 r. do- trze do wezła warszawskiego i dalej prowadzona będzie w kierunku na Płock i Gdańsk, z odgałęzieniem w kierunku Inowrocławia — koncentrować się będzie także wysiłki na usprawnieniu dowozu ładunków masowych ze Śląska w kierunku portów. Tak jak w ub. 5-leciu ważne znaczenie z tego punktu widzenia miała trasa nadodrzańska z Wrocławia do Szczecina, tak obecnie podobnym zadaniem będzie stworzenie nowoczesnej trasy gnieźnieńskiej, która pozwoli stworzyć jeszcze jeden dodatkowy ciąg komunikacyjny ze Śląska do Gdańska i Gdyni.

Na linii wschód — zachód ważne znaczenie będzie miało stworzenie warunków dla sprawnego zaopatrywania w rudę Huty Katowice. Będzie to linia hutniczo-siarkowa, która umożliwi dostawę radzieckiej rudy do wielkiego kombinatu metalurgicznego bez konieczności przeładunków po drodze.

Wspomnieliśmy tylko o kilku ważniejszych przedsięwzięciach inwestycyjnych, a przecież dojdą do tego wielkie przekształcenia 5 najpoważniejszych stacji rozrządowych, cały program związany z wymianą na szerszą skalę szyn i kapitalnymi remontami torów, oraz program elektryfikacji. Zakłada się bowiem, że elektryfikacja obejmie co najmniej 13 tys. km linii.

Znamienne jednak, że rozwijając Kolejniczo program zakłada jednocześnie znaczny wzrost roli transportu samochodowego. To zaś wymaga i rozbudowy sieci drogowej, w tym także dróg szybkiego ruchu, i ogromnych wysiłków związanych z wyposażeniem transportu w nowoczesne ciężarówki. Nastąpi też koncentracja samochodów w wyspecjalizowanych przedsiębiorstwach, co ułatwi ich remonty i konserwację.

Renesans przeżywać ma jednocześnie żegluga śródlądowa. Wiąże się to z programem zagospodarowania naszych rzek, dzięki czemu przewozy na Odrze i Wiśle zwiększą się z 15 mln ton w 1975 r. do 40 mln w roku 1980. Będzie to miało istotne znaczenie dla złagodzenia napięć w transporcie, zwłaszcza w rejonie Śląska.

Realizacja całego tego programu sprawi, że transport zmieniając swe oblicze, będzie mógł lepiej spełniać swe funkcje jako podstawowy warunek rozwoju gospodarczego.

MARCIN RYBAK

Istotny postęp w pracach Komitetu Rozbrojeniowego

nej i niedopuszczania jej do ziemi. Militarne cele takiej operacji zmierzaliby do rozmiękczenia i blokowania dróg i linii kolejowych, wywoływania lawin, niszczenia mostów itp. Teoretycznie możliwe jest też sztuczne wytworzenie (tzw. tsunami, czyli fal morskich wywołanych podwodnymi trzęsieniami ziemi i wulkanami) w wyniku czego w wyniku wybuchu wulkanicznych, powodujących w rezultacie katastrofalne powódzie oraz niszczenie portów i statków.

Obok tych możliwości, do których można jeszcze dodać np. sztuczne wywoływanie niszczycielskich burz, istnieje też szereg hipotetycznych możliwości przeprowadzenia trwałych zmian klimatycznych. Możliwe jest np. dokonanie na terytorium przeciwnika zmiany ilości opadów, średniej temperatury i nasłonecznienia, co pociągnęłoby za sobą daleko idące konsekwencje zarówno w rolnictwie, jak i w ogóle w dziedzinie równowagi ekologicznej. Przez naruszenie znajdujących się w górnych częściach atmosfery ziemskiej warstwy ozonu, można podnieść natężenie promieniowania ultrafioletowego na powierzchni Ziemi, co prowadziłoby do masowych zachorowań na raka skóry i nie dających się jeszcze przewidzieć zmian ekologicznych w całym funkcjonowaniu żywej przyrody.

Policja paryska prowadziła śledztwo w celu ustalenia sprawców zuchwałego włamania do banku „Societe Generale”, położonego w samym centrum stolicy Francji na Wyspie Św. Ludwika. Przestępcy dokonali włamania w końcu ub. tygodnia. Wykonalni oni głęboki podkop do skarbca wykorzystując system kanałów miejskich. Dyrekcja banku nie ujawniła dotychczas jaka jest wysokość tęp bandytów. Wiadomo jedynie, że opróżnili oni 130 skrzynek bankowych z biletami, gotówką i papierami wartościowymi.

Wysuwane są przypuszczenia,

Polarny jesiotr

Naukowcy prowadzą badania rybostanu na Morzu Beringa ustalili niezbicie, że wody tego basenu obfitują w niezwykle smaczne i cenne gatunki ryb. Szczególnie duże zasoby rybne tego akwenu stwarzają dla rybaków ogromne pole do popisu. Za najcenniejsze gatunki uznano jesiotra polarnego, a także czarnego szczupaka. Przy okazji odkryto także nowy gatunek ryby występującej na dużych głębokościach, której nadano nazwę rybisztyletu.

Siedmiomilowe buty

Studenci Instytutu Lotniczego z Ufy skonstruowali cudowne buty, których posiadacz może chodzić z szybkością 25 kilometrów na godzinę. Cały sekret tych butów polega na tym, że w obcasach wmontowane są minisilniki zasilane benzyną. Siedmiomilowe buty będą stanowiły znakomity nabytek dla turystów, geologów i wszystkich plechurów.

Kto dokonał napadu na bank w Paryżu?

Włamanie było dziełem tej samej szajki przestępców, która dokonała w ub. miesiącu prawie identycznego włamania do banku w Nicei, rabując 50 mln franków. Przypuszcza się, że gang liczący przynajmniej 6 osób i nie wyklucza się, że w najbliższej przyszłości może dokonać następnego napadu. Dyrekcja banku „Societe Generale” utr-

zymuje, że przestępcom udało się zabrać pieniądze jedynie dzięki nieuwadze strażników, którzy byli pracownikami prywatnego biura detektywistycznego. Podkop wykonano przy pomocy urządzeń pneumatycznych, a przestępcy musieli użyć masek i butli z tlenem. Włamywacze byli doskonale zorientowani w systemie zabezpieczeń ponieważ zdołali uniknąć uruchomienia sygnału alarmowego. Dyrekcja „Societe Generale” wynajęła nagrodę w wysokości miliona franków w zamian za informacje, które mogłyby posłużyć do aresztowania przestępców.

„Muzyka ludowa to także historia“

W rodzinie Jana Fydy muzykowanie było tradycją pokoleń. Sam Jan nie tylko grał na skrzypcach i basach, ale i basy budował — i to takie, że lepszych w okolicy nie spotkać. Nie więc dziwnego, że również pięciu synów Jana Fydy podjęło tradycję rodzinną. Najmłodszy w rodzinie Wojciech Fyda gra na skrzypcach rozpoczął już w dzieciństwie a teraz ma lat prawie 70. Gra jednak z taką werwą, tak młodzieńczo, że niewielu jest w Nowosądeckim skrzypków, którzy mierzyć by się z nim mogli w interpretacji ludowych utworów. W swej bogatej karierze ludowego instrumentalisty grał m. in. w symfonicznej orkiestrze, w kapeli sądeckiej Józefowskich z którą odbył także tournée po Francji.

Od ponad 10 lat pan Wojciech Fyda gra w kapeli renowanego Zespołu Pieśni i Tańca „Sądeczanie”, działającego przy Domu Kultury Kolejarskiej w Nowym Sączu. Ze szczególnym upodobaniem gra polki i sztafki. Jego pamięć jest też prawdziwą skarbnicą ludowych przyspiewek. Gdy pana Wojciecha zagadną,

Wojciech Fyda

Fot. St. Śmierciak

dla czego tak bardzo umiłował muzykę regionu sądeckiego, odpowiedź ma zawsze jedną — muzyka ludowa to przecież także historia. Historia, którą naprawdę warto kulturować. I tak też czyni.

Wojciech Fyda ma dwoje dzieci — oczywiście grają oboje. Syn — już magister chemii — wzorem ojca wybrał skrzypce i gdy razem grać zaczęli, nie już swemu nauczycielowi nie ustępuje kunstem wykonania.

Choć muzyka pochłania Wojciecha Fydę niemal bez reszty, to i tak znajduje on czas na aktywne działanie w ZSL, którego członkiem jest od lat oraz na swą ulubioną grę w szachy. (ss)

